

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi romai kath. irodalmi társulat heti közlönye.

Megjelenik minden szombaton. — A társulat minden rendű tagjai a lapot a gadjáikért kapják. — Nemtagok részére előfizetési díj: egészévre 4 ft félévre 2 ft, negyedévre 1 ft.

Ugy e Lap szellemi részét illető cikkeik, mint az előfizetési pénzek a „Köznyelvvel” szerkesztőségének Gyulafehérvárra a várba küldendők.

A munkások kérdése.

Ha mozgalmas jelenkorunk napi renden lévő kérdései oly életbe vágók nem volnának; ha azok az emberiség legfőbb érdekeit nem érintenék: nevetésre fakadhatnánk, midőn látjuk, mily százalomra méltó módon tekerőznek az ál-liberalismus emberei azon magasztos felszólalások sulya alatt, mikkel egyházunk főpásztorai e kérdéseket megvilágítják.

Még élénken emlékezünk azon viharra, melyet a Szent-László-Társulat nagytudományu elnöke beszédjével keltett; s ime, alig hogy a felkorbácsolt kérdések kissé csendesülni kezdtek, már új csapás méretett az uralomra vergődött hitetlenek fejére. A főméltóságú hercegprimás — a Szent-István-Társulat nagygyűlésén elmondott beszédében nyíltan kimondá, hogy a munkások kérdése, mely ha kellőleg és megelőzőleg nem oldatik meg hazánkban, ezt is veszélylyel fenyegeti, csak is a kereszténység elveinek érvényesítésével oldható meg áldáshozólag.

Doctrinár, tulliberalis politikusaink a mostani áramlat szóvivői, még mindig nem akarják, vagy nem képesek belátni, hogy azok, kik a munkások kérdését a társadalom teljes felforgatásával akarják megoldani, csak azon elvek kényszerítő logikáját követik, melyeket ők maguk a cathedrákon, az értekezletekben, a népgyűlésekben, sőt még a törvényhozó testületekben is ünnepélyesen, a napi lapokban pedig olykor a legvastagabb cynismussal hirdettek, ott érvényre juttattak, itt megczukrozott méregpillulákban a társadalom valamennyi rétegeinek szívébe becspegettek.

De az a körülmény, hogy a kereszténységtől egészen elpártoltak, elhomályosítá értelmüket, azért mondják a primás beszédjére, hogy az egyházfejedelem a munkás-kérdésről, ennek eredetéről, természetéről bajainak orvosrészeiről tolmácsolt felfogása nem felel meg a tudósok nézetének, kik e kérdés buvárlásában elismert tekintélyek, sem amaz államférfiak felfogásának, kik a külföldön e kérdés

gyakorlati megoldásával foglalkoznak; hogy továbbá az esztergomi érsek e kérdésnél a valláserkölcsei elvek hatalmát tulmagasra becsülik.

Mindezekre csak azt kérdezzük: Vajjon ama tekintélyekül felmutatott tudósok és amaz államférfiak, kik e kérdés gyakorlati megoldásával foglalkoznak, képesek voltak-e idáig a bujtogató socialisták és anarchisták befolyása ellen a munkásokat megővni, jobb eszmék elfogadására rábirni, vagy rajtuk a véröket kiszívó lelketlen munkaadókkal szemben segíteni? De mi képesek vagyunk a munkások azon külföldi egyesületeire hivatkozni, kik a keresztény elvek üdvös befolyása alatt társaságba állván, békés uton törekszenek sorsukon segíteni; — kiknek egy küldöttsége, midőn f. évi február 27-én pápa ő sztségénél tisztelkedett, kinyilatkoztatta, hogy kiváltképpen az 1885. ápril 20-án kelt Humanum genus kezdetű pápai körlevél vezérelte és bátorította arra, — hogy iparos-műhelyeiken vallásos testületeket és munkásegyleteket alakítsanak. Az említett körlevélben így szólott volt XIII. Leo: „Az iparosok és művészek egyesületei a vallás vezénylete alatt nagy előnyben részesíték elődeinket de bizonyára még több jót remélhetni általuk napjainkban, mert legalkalmasabbak az anarchisták hatalmának megtörésére.“ És a szegény munkások ügyének méltatásában így szólott XIII. Leo pápa: „A szegény munkások, kik már helyzetüknél fogva legméltóbbak a szeretetre és segélyezésre leginkább ki vannak téve a ravaszok és csábítók fondorkodásainak. Ha nagylelkűen segítenek és a jók társaságába vonatnak, bizonyára kevésbé fognak a roszakarók után indulni.“

Igaz marad tehát a hercegprimás azon állítása, hogy az állam és egyház közös működésének arra kell törekedni, hogy hazánkban a munkáskérdés veszélyessé ne váljék; miután eddig is e két tényező bizalomteljes, testvéries együttműködése képezte a nemzet életerejét.

Adatok a sz.-udvarhelyi plébánia történetéhez.

3. Jézus kápolnája

(Sacellum Sanctissimi Nominis Jesu.)

A várostól egynegyed órányira délre a Boldogasszonyfalva-felé menő út közelében van egy ősi nyolcszög alakú kápolna, melyet a nép „Jézus Kápolnája”-nak nevez. Mikor épült e kápolna, nem tudhatni. Annyi bizonyos, hogy nagyon régi. Erre mutat építési alakja, mely az 1500-on inneni építészettől elüt. Az ajtó-küszöb felső részén ez évszám látható: „1662.”

Mily czélből s mikor épülhetett, némi felvilágosítást nyújt Simo János 1830-ik évi irata, hol ezeket találjuk: „hogy . . . a bálvány-imádó székely áldozó helyen felépült kápolnába az Ur Jézus hitét hívő keresztények méltó jutalmakat nyerhessenek.” E nyilatkozat a közvélemény kifejezése.

Valószínűséggel következtethetni, hogy a keresztény hit elfogadása után a székelyek ott akarták a kereszténység megalapítóját — Jézust — imádni és a vérnélküli áldozatot bemutatni, hol előbb, mint pógányok a Rabonbának fészektől — Budvárától nem messze forrásos helyen a Hadurnak állati áldozatot mutattak be.

Igy a kereszténység elfogadása utáni első vagy második századra vihető vissza e kápolna építése. Adatok hiányában biztosabban mit sem tudhatni.

1773-ban egy leltárban azt találjuk, hogy a kápolna nagyon meg volt rongálva és csaknem az elpusztulás szélén állott; de Lestyán Mózes lelkész és utolsó házfőnök nemcsak a falakat, hanem földét is ez évben — 1773. — kijavíttatta. Az oltárt részint a házköltségén, részint a begyült alamizsnából ujíttatá meg.

1783-ik püspöki megyelátogatási decretumban ezeket olvassuk: „Comperimus etiam Capellam memoriae Nominis Jesu dicatam et privilegio oratorii publici donatam extra oppidum bis mille circiter passibus occidentem versus situatam, cujus erectio memoriam parochianorum excedit, unica ara in illa exstat in qua ternis per annum vicibus Altissimo Sacrificium litari solet, supellectili alias destituta. Pridie festivitatis Corporis Xti horis pomeridianis ad hanc capellam populus processionaliter convenire solet, in ipso festo autem Corporis Xti Venerabile publice ad eandem Capellam deferri ac inde primum ex Ritu Ecclesiae processionaliter circumferri per quatuor aras in oppido erectas convenit.”

1830-ban Simo János, mint e kápolna gondnoka, kijavíttatta, rá vasrácsos ajtót készíttetett, ezenfelül a kerítésben egy emeletes kisszerű házat építtetett.

Ez évben tősgyökeres átalakulásnak kellett történni, mert új szentelésre volt szükség, melynek elvégzésével akkori plébános, Kedves István bízott meg. Oda is ment Agótha János vice esperessel Nagy-Boldogasszony napján, hogy a szentelést, illetőleg áldást végrehajtsa. De ott nyomára jövé, hogy a curator oda fürdő és mulató házat csináltatott és a kápolnakerítés kulcsai párját magánál tartotta, miszerint ott mulathasson, e miatt a plébános addig nem benedicalta „míglén minden kulcsok át-

nem adatnak és a bordélyház a cinteremből ki nem vihetik.” (1830-iki 8 darab levéltári adat.)

Régenten mint a fennebbi 1773-ki adat mutatja, évenként háromszor tartatott itt mise. Urnapja elő estéjén a nép délután körmenetileg ment e kápolnához, hol a vecsernye megtartott. Magán az ünnepen délelőtt újra körmenetileg mentek le az oltári szentséggel s innen vissza térve az urnapi szertartás a városban felállított 4 oltárnál elvégeztetett.

Meddig tartott e szokás, tisztán nem tudhatni. E század innesső felében 1870-ig virágheti pénteken a Bold. Szűz hét fájdalma tiszteletére a káplán szent misét végzett.

Az urnap előtti délutáni körmenet mai napság is megvan. Először szentbeszéd tartatik s azután ünnepélyes — assistentiás — vecsernye. Ezt kivéve jelenleg más nyilvános jellegű devotio éven át a kápolnában nem tartatik. —

Egyes buzgólkodók a kerítésben felállított keresztutjánál ajtatoskodni szoktak, főképp böjti időben.

Az ottani házban rendszeren egy zarándok forma szegény ember lakik, ki a kápolnára felügyel Alamizsnából él.

A kápolnában van egy kis oltár; egy régi használhatlan orgona, egy nagy izléstelen feszület és néhány pár kép, melyek közül kettőt leszámítva, a többiek mind nagyon gvarlók s legkevésbé sem válnak a kápolnának díszére. A 4 evangelistát valaki kontár festő a falra mázolta ijesztő formatumban. És ez közelebbi időben történt!

Van a csucson két kis csengetvű.

A kápolna kerítése 10 szögűleg van építve egy kis és egy nagy kétfelé nyíló ajtóval. Belül ülőhelyekkel van ellátva kerekén. Egy-két oldal a kidőléshez közel áll. *)

A kápolna jötevői közt megemlítendők: Simon János (eltekinthető a fennebbi érintettektől) a ki a gondnokságot még 1854-ben is megtartotta s felső helven is meghagyott; annál inkább „mert nemcsak életében, hanem halála után is gondoskodni kívánt, vagvona egy részét végrendeletileg oda hagvva.” (1854. 45-ik levéltári adat.) Továbbá Barabás Györgv. ki a Jézus kápolnájának a kápolna közelében egy szántóföldet hagvott végrendeletileg 1668. jun. 25 én. (Okmánytár 40 lap.)

(Folyt. köv.)

Jegyzőkönyvi kivonat.

1884-évi Október 9-én a Kászon-Jakabfalvi plébániális lakban az Alesik-Kászon esperesi kerület papságának, ugyan az Alesik-Kászon tanítói és kántortanítói testülettel Buzás Mihály alesperes elnöklete alatt vegyesen tartott őszi korona gyűléséből.

A korona gyűlés szokásos előzményei után Buzás Mihály esperes elnöki-megnyitó beszédében, nagyon átérezten és helyesen felfogva fejtegette a tanügy fokokénti emelkedését, históriai felvilágosítással hivatkozott a tanítói testület mult és jelen gyenge anyagi helyzetére és ezzel kapcsolatosan buzdító érvelésekkel hívta fel a tanítóit

*) E megjegyzés 1874-re vonatkozik; azóta bizonyára kijavíttatott. Sz. I.

testületet saját jól felfogott érdekükben a Nagyméltóságú püspöki kar által létesített „Magyarországi latin és görög szertartású rom. kath. tanítók segély-alapja“ támogatására és az abba való belépésre. A nagyszabású elnöki beszéddel a gyűlés megnyitottnak nyilvánítottván, indítványoztatott: hogy az elnöki beszéd szöveg szerint vétessék jegyzőkönyvbe; azonban sajnálattal kell kinyilvánítani, hogy miután a jeles beszéd nem volt papírra téve, a gyűlés azt csupán jegyzőkönyvi elismerésével örökítheti meg.

A tanítói testület, az „országos rom. kath. tanítói segély-alap“ létesítésén nagy örömet fejezván ki, azon szerény kéréssel járult a kerületi gyűlés elé: miszerint a gyűlés sziveskedjék a Nagyméltóságú magyarországi rom. kath. püspöki karnak gondoskodásáért és nemes áldozatkészségéért, ezen tanító-testület mély hódolatát és fűzi forró háláját jegyzőkönyvébe felvenni s azt Püspök urunk ő Exellentiajának kegyes színe elé juttatni. — A gyűlés ezen kérést elfogadja, jegyzőkönyvbe venni határozza; s azt mély hódolatunk nyilvánítása mellett Püspök urunk ő Exellentiajának ezen jegyzőkönyv utján tudomására juttatni multhatatlan kötelességének tartja.

A gyűlés tárgyai.

I.

A folyó évi 1884. szeptember 4-én 2730. szám alatt kibocsátott kegyes főpásztori meghagyás folytán a magyarországi latin és görög szertartású rom. kath. tanítók segély-alapjának ezen esperes-kerület részéről is létesítése — illetőleg ahoz való csatlakozása.

Nevezett segélyegylet alapszabályainak főbb részletei felolvastatván s megmagyaráztatván a gyűlés ezen alapot egész lényegében felette szükségesnek tartja, azért visszavonás nélkül, egyhangulag megállapított, hogy annak támogatásában mind a papi mind a tanítói testület részt vesz és ennél fogva jegyzőkönyvileg ki lett mondva: miszerint ezen esperesi kerület mindenik beneficiatus papja említett segélyalapnak pártoló-tagja lesz és pedig azon feltétel alatt, hogy az 1884-ik évre mindenik fizet 1 frtot és a jövő 1885-ik évben mindenik mint pártoló tag 10 frttal pártoló tagsági díjat egyszer mindenkorra lerója.

Továbbá szintén jegyzőkönyvileg kilelt mondva: miszerint a tanítói testület mindenik tagja mint rendes-tag belépik az országos rom. kath. tanítói alapba, úgy azonban, hogy évenként fizetik az 50 kr. rendes tagsági díjt és fentartják maguknak azt, hogy mikor tehetségök lesz, 10 frttal egyszer mindenkorra rendes tagsági díjukat lefizethessék.

a) Az alapszabályok 19. §-a értelmében az alapgyűjtő és kezelő helyi bizottság megalakulása vétetvén elő, közfelkiáltás utján egyhangulag megválasztattak.

1) Alapgyűjtő bizottsági tagokul a hegyalji járásban: Buzás Mihály esperes- szentmártoni plebános; Baka János sztmártoni és Benedek Gábor menasági kántor-tanítók. Az Olt melletti járásban: Veress Sándor sztimrei plebános; Balog Pál sztkirályi és Ferenczy Ignác tusnádi kántortanítók. — A kászoni járásban: Ferenczy Ignác nagy-kászoni plebános; Bálint György nagy-kászoni és Szász József kászoni-ujfalvi kántortanítók.

Az „országos rom. kath. tanítói segély-alap“ ügyében az alapba való belépés módozata megállapítottván s az

alap-gyűjtő és kezelő bizottság megalakulván, a tanítói testület elvonulásra kéretett fel, hogy a kerületi papság a gyűlést folytatólag keblü ügyeinek tárgyalását is végezhesse.

II.

Minő eljárás kövessen a lelkipásztor szemben azon hiveknek magatartásával, ki őt a három szentkirályok ünnepének alkalmából az egyház által elrendelt házzszentelési functio teljesítésében saját személyét, családját és házát illetőleg akadályozza — illetve magát a szent ténykedést megveti, kizárja? alkalmazhatók-e az ilyenekre a törvények idevonatkozó 190. 192. §§-ai vagy nem?

Miután faluhelyen, különösen a székely földön, hagyományos ősi szent szokásnál fogva mindenki vizkereszt napján megköveteli a házzszentelést és attól még a házasságban élők sem állnak el, sőt ha a lelkész büntetésből az ilyenekhez nem megy be — ők is kepefizetésre lévén kötelezve — ez okból a kepeket megtagadják; önkényt következnek: hogy, ki nevezett napon a házzszenteléssel ténykedő papot nem bocsátja be házához, azt vagy vallástalanságának kifolyásából, vagy más valami ellenszenv, guny és megvetésből teszi. Azért mint ilyen az egyház kegyteljes áldására nem lévén többé méltó a pastoralis prudentia elvénél fogva határozatilag ez mondatik ki:

Az olyan egyén házához, ki vizkereszt napján a lelkész számbavehető okon kívül egyik évben házába letiltotta, következő és későbbi években is míg bűné megbánva a lelkésztől engedelmet nem kér, nem csak a lelkész ne menjen be, hanem még a bebocsátás után kérdezősködő gyermekeket se engedje előre is bemenni.

III.

Köteles-e a kántor-tanítót, a segéd-tanítót, igazolt távollétében, mindazon teendőikben, a mi annak hivatali állásával kapcsolatban van, helyettesíteni, — és köteles-e ugyan ő ingyen fungálni a vasár és ünnepeken kívül olyan napokon is, melyeken a lelkipásztor a szent misét a néprért tartozik felajánlani.

1) Több eset és panasz merült fel az iránt, hogy a kántortanítók az igazolt okok utján távol lévő tanítók helyett azok hivatali teendőikről nem akarván tudni, nem végzik, s ebből kifolyólag sokszor kénytelen a lelkész önmaga: harangozni, beteghez egyedül menni, és más tanítói kötelességeket is végezni. Továbbá tapasztaltatott az is, hogy nem tekintve a viszonyosság elvét, a távollévő tanítóknak, a stolaris jövedelem távollétök idejére eső részét nem adják ki, hanem azon hiedelemben ringatják magukat, hogy a kántorális kepeének harmadrészét saját jövedelmükből adják át, s ezért olyan segédek, kik helyettük a stolaris jövedelem megillető részét kívül is tartoznak mindent megtenni, sőt némelyek még olyan suprematit is engednek meg maguknak, melynél fogva megkövetelik, hogy a tanító velök szembe homagiális szerepü legyen s még a távolléthezésre is tőlük kérjen engedélyt.

A gyűlés mind ezek tudásának birtokában lévén miután concret esetek bizonyítják: hogy az ilyen méltánytalan és nem jogos eljárások, indokolatlan követelések rendszeren czivodást, panaszt, s perlekedést szoktak szülni; hogy mindezeknek utja szegessék, következőleg határoz-

Püspök urunk ő excellentiája jegyzőkönyvileg mély hódolattal kéressék fel: miszerint kegyeskedjék a tanítói kinevezéseknél a „segéd“ jelzést, mely a kántor-tanító és tanító között minden surlódásnak egyedül oka, kihagyni s csak is a „kántortanító“ és „tanító“ jelzőket osztani, továbbá kegyeskedjék ez ügyben egy olyan precíz főpásztori rendeletet kibocsátani, mely a kántor-tanítók és tanítók közti viszonyra nézve nekik utmutatóul szolgáljon s mely különösen a következő pontokra nézve kötelező erővel bírjon:

a) Mind a kántor-tanító, mind a tanító csak is a elkészttől kérhet engedélyt a távollétekre, s ha elfogadható oknál fogva bármelyik megnyerte az engedélyt, köteles elbocsátását a másik félnek csak tudomásul adni és nem engedélyt kérni.

b) Mind a kántortanító mind a tanító, ha igazolt oknál fogva elbocsátott, legyen az családi, magán, katonagyakorlati vagy más bármely ügyben és bármely hosszú időtartamra távol, köteles a kántortanító a tanító helyett harangozni, beteghez járni, oltárt ellátni, templomot tisztán tartani, temetésre menni, orgonálni, énekelni körmenetet vezetni, litániát, keresztutját végezni, miszestrájni, keresztelésnél jelen lenni és tanítani. Viszont a tanító köteles a kántortanító helyett orgonálni, énekelni, körmenetet vezetni, temetésre járni s tanítani.

c) Ha a kántortanító bármely ügyben, bármely időtartamra engedélyt nyert és távol van, azon idő alatt végzett temetés, stipendiumos énekes mise, requiem és officium után járó díjak kétharmad részét tartozik a tanító a kántortanítónak átadni, viszont, ha a tanító nyert engedélyt bármely ügyben és időre, a távollét ideje alatt végzett temetés, stipendiumos énekes-mise, requiem s officium után járó díj harmad részét, s a harangozás egész díját köteles a kántortanító a tanítónak kifizetni; az olvasódíj egészen azé, a ki végezte; a harangozó kérék pedig kizárólagosan a rendes harangozóé.

d) Mindennemű szemrehányás, ellenségeskedés stb., mind a nép előtt botránkoztató mind maguk, mind pedig családjaik részéről egymással szemben szigorúan kerülendő.

2) Mint sajnos körülmény hozott a kerületi gyűlés elé a kántorok némelyikének azon megrovandó fellépése, melynélfogva a vasár- és ünnepnapokon kívül vonakodnak az intentio pro populo napokon végzett énekes misén szolgálni. (fungálni) és gyanusítván a pap lelkiismeretességét, leselkednek alattomban és a pap tekintélyének megrontására egyiktől is, másiktól is kérdezősködnek: hogy vitt-e a papnak misédíjt, a princípálisnak vagy a káplánnak vitte-e? Továbbá jegyezgetvén a papnak minden funkcióját, még az olyan énekes miséktől is, melyeket a nép buzgóságának érdekében, a nap méltóságának tekintetéből, saját devotiájából, vagy a helyi viszonyoknál fogva díj nélkül végzett, részt követelnek.

Mindenik lelkész jól tudván, hogy 1872. évben 200 sz. a. kiadott püspöki szabályrendelet értelmében a misédíjakra nézve mi a teendője, azt lelkiismeretben járó kötelességének tartja teljesíteni; de hogy a kántor kedvéért vagy vagonyi érdekének hajhászása miatt, midőn a nép buzgóságának érdeke megkívánja, vagy a pap privát devotiója, a helyi viszonyok és más alkalmak úgy hozzák

magukkal, díj nélkül is énekes misét ne végezhesse s ha kedve tartja ne énekelhesse, azt lelkipásztori buzgósága nehéz bilincsek közé való szorításának kell, hogy tekintse, mit felszólalás nélkül nem hagyhat.

Ha a papnak erkölcsi kötelessége: az intentio pro populo, duplex 2-ae classis, duplex majus, adventi Róraték októberi Mária olvasóján, nagybőjti ájtatosságok és más alkalmi nevezetesebb napokon és saját devotiójából a nép kedvéért, melynek adományából él, annak buzgósága emelésére díj nélkül énekes misét végezni és minden kitelhető sztyenykedést odaadó buzgósággal teljesíteni; úgy a kántornak, ki szintén a nép adományából él, erkölcsi kötelessége díj nélkül a pap tekintélyének ezáltal kisebbítésén kívül és az alaptalan követelés mellőzésével — non propter eum, sed propter Jesum — minden sztyenykedésen jelen lenni és azokon egyházi férfiasággal szolgálni.

Midőn a kerületi gyűlés a kántorok illetén magukviseléséből látja azok finánczkodását, régi viszketetségük felújítását, a papság tekintélyének alattomos aláadását, furfangos gyanusítását és az egyenetlenség magvának elszórását megrovás nélkül nem hagyhatja! azért ezen szomorú ügy élenyésztetése céljából, gyűlési határozatában ezt mondja ki:

Püspök urunk ő Excellentiája jegyzőkönyvileg kéressék föl, miszerint kegyeskedjék egy főpásztori magas leiratban az 1872. évi 200 számú püspöki szabályrendelet 4-ik pontja végén álló gyönyörű intelm szellemének betartására a kántorokat figyelmeztetni, továbbá kegyeskedjék őket kötelezőleg odautasítani, hogy midőn a pap saját belátása és akarata szerint akár díjas akár díj nélküli szty. misét végez erkölcsi tartozó kötelességük legyen annál fungálni, és végre méltóztassék a kántorokat meggyőzni arról is, hogy mindenik papban van annyi lelkiismeretesség és papi character, hogy a vett és őket megillető díjrészt egy sem fogja eltagadni és tőlük megvonni, ennél fogva tartózkodjanak minden alaptalan vád, gyanusítás és egyenetlenséget szülő alattomos piszkolódástól.

IV.

Az indítványok sorában azon kérdés vetetett fe' hogy a vadházasságokra nézve, ez évi ápril 24-én tartott gyűlés jegyzőkönyvének III-ik pontja alatt hozott határozatnak lett e eredménye?

Gyűlésünk a felvetett kérdést tudomásul veszi, és miután tényleg tudja, hogy a szolgabírói hivatal által a kellő intézkedés meglett téve és az eredménynek még semmi nvoma. fölkéri az esperesi hivalt, miszerint az eredményről szerezzen tudomást, s ha szükség az ügyet sürgesse meg, hogy az e tárgyban kiadott püspöki kegyes rendeletnek mielőbb legyen elég téve.

V.

Indítványképen elővetetett a vasár és ünnepnapoknak szolgálai munkák általi megszenteltelenítése.

Mint hogy többszöri fellépéseink daczára is azon szomorú tapasztalás áll előttünk, hogy a vasár-és ünnepnapok a positiv törvénnyel szemben; erdőlés, kaszálás, hordás, cséplés és gépelés által botránkoztatólag durván

megsértetnek, gyűlésünk fölkéri az esperesi hivatalt: mi szerint legyen szives az alispáni vagy szolgabirói hivatalt ezen kihágásokra ismételten figyelmeztetni.

Továbbá tegyen jelentést a szolgabirói hivatalnál arról, hogy Szentsimonon október 5-én azaz szent olvasó ünnepen botrányosan gépeltek és a szolgabirói hivatal a szent-simoni lelkész utján tudakolja ki, hogy kinél történt a gépelés és mind a gépetető gazdát, mind a gépészt a kihágás nagyságához mérten megbüntetni tartsa multhatatlan kötelességének. Ezzel a gyűlés befejeztetvén a jegyzőkönyv bezárattott.*) K. m. f.

Veress Sándor, kerületi jegyző,

T Á R C Z A.

Ki a te Istened ?

Az a te Istened, kit nem láttál soha,
Királi tudod, hogy van és mindent alkotta,
S ki ha tekinteted bár merre is veded
Ott van ő mint szellem, mindenütt körülted.

Ki a föld porából élő lényt varázsla
S kinek parancsára nyitva a sir szája,
S' ki éltednek legszebb s legbiztosb ösvényén
Porrá zuzhat téged, nagy hatalmu lévén.

*) Ezen jegyzőkönyv I. pontjára vonatkozólag, kegyelmes Főpásztor urunk ő Excellentiája 1884. évi decz. hó 13-án 3875. szám alatt az esperesi hivatalt arról kegyeskedett értesíteni, hogy az alsíki esperesi kerület részéről a „magyarországi országos kath. tanító-segélyalap“ javára beküldött 26 frt. összeget keth. kézhez venni méltóztatott, s azt 1885. évi Január 11-én 102. sz. alatt kelt becses értesítése szerint az egri főtisztelendő káptalanhoz rendeltetése helyére, mint a segély-alap kezelő közegéhez át is tette.

Az alsíki esperesi kerület papságának az országos kath. segély-alap érdekében tett intézkedését püspök urunk ő Excellentiája helyeslővén és jóváhagyván, egyuttal a kerületi esperesnek kötelességévé teszi, hogy az alap, alapító, pártoló és rendes tagjainak nevét, minőségét, lakhelyét, az általuk befizetett tagsági díjakat, netalán hátralékokat, a beküldés napjait és más előforduló észrevételeit egy külön összeállított, rovatozott könyvben tartsa folytonos evidentiában.

Mindezek azt igazolják, hogy az országos kath. tanítói-segély alap érdekében kibocsátott alapszabályzat VII. fejezet 19. §-át a főtisztelendő kerületi esperes úr helyesen fogta fel, és hogy az alsíki esperesi kerület papsága a vezetése alatt álló kath. tanítói karra! — a mult őszi koronagyűlésen az alap-gyűjtő bizottságot megválasztván — helyesen járt el, és hogy a Csik-Somlyón tartott fióktanítói egyuletek közgyűlésén némely pöflészkedő uraknak nem volt okuk az alsíki papságot és tanítóit karta — mely azon jó urak patrociniuma nélkül is meg tud a maga lábán állani — „tulbuzgónak“ nevezgetni s annak eljárását bírálgatván a fölött oly kítőrlőleg epéskedni s irántunk jó hajlamukat . . . a lapokban is fitogtatni.

Tisztelettel kérjük jóakaró urainkat, hogy a fenn jelzett kegyelmes főpásztori intézkedésr és jóváhagyást vegyék tudomásul s jövőre ne feledjék azt a régi jó közmondást: „mindenki sepergessen a maga háza előtt.“

Veress Sándor,
kerületi jegyző.

Ki léptedet s tetted szemügygyel kísérve,
Mérhetlen magasból éber szemmel néz le,
Légy ám re bárhol is, ottan áll melletted
S' beszéde csak intés, de mely buzdit vagy fedd.

Ki ha poharad örömmel volt tele,
Beléje egyszerre szinmézet engede,
S' midőn ott hevertél a nyomor porában
Felemelt tégedet — hogy élhess nyugodtan.

Ki tégedet kéj-telt, boldog mámorodban
Szemmel tartta mindig, a hol csak öröm van..
S egy sujto csapással akkor zúzhat széjjel,
Midőn boldogságod végpontját érte el.

Kinek varázsteljes hatlamas ereje
Gyöngé csüggedőbe bátorságot önte,
És a hatalmasnál magaszosabb volta
A megtört szivekbe új életet olta.

Kinek alázattal háládat lerovod
S a vész közepette, etmondod fohászod,
S midőn immár hiszed, hogy minden elveszett,
Remény-sugarával biztat még tégedet.

Kinek nevét a jó félnéken rebegi,
Ellenben a rögzött kérkedve ejti ki :
Miglen eljő a percz, midőn leszámol majd
S önmagába szállva, bűnbánólag sohajti.

Ki neve ajkadon olyannyiszor vala,
Lett légyen a sorsod boldog vagy mostoha.
Akár benned, erény s vallás egyesülve,
Akár gonosz szellem férköze testedbe.

Ki bölcsen kormányzott a kezdettől fogva,
Egy kézben mérleggel igazságot szabva :
Míg a másban vala lángokból font ostor
Büntetésre készen, ha majdan jön a sor.

Ki ha korbácsolt is bár tiszta lelkeket,
Akkor sem önkény vagy szeszélyből tette ezt,
Csak próbára tevő egyforma gyermekit,
Hogy láthassa ott tul, mint jutalmazzon kit.

Ki bűnhődés elől bűnöst futni hagyott,
Kittől a nyomorult úgy nyert bocsánatot :
Hogy tisztítsa lelkét büne furdalása
S hogy a jó szellemet vissza nyerje újra.

Az a te Istened — a kinek fensége,
Mindenkibe hálát imádást gerjeszte ;
Kinek intésére minden alkotmányá
Romba dül s sirba száll, vagy felépül újra.

Az a te Istened, ki így kormányozott ;
Ki jogtalan törvényt még soha nem szabott,
A kitted halandó, érteni gyöngé vagy
S csak merengeni tudsz hogyan lehet oly nagy ?!

Lakos Lajos.

KALÁSZAT

— A tudománv mezején. —
XI.

Aristippustól kérdező valaki, mi'rt látogatják a tudósok oly gyakran a gazdagok házeit, holott ezek bölcséket látni se vágnak? „Azért felelé ő, — mert a bölcsék átlátják mire van szükségök: de a gazdagok nem.“

Agesilaus, midőn hallaná, hogy a perzsák királya „nagynak“ neveztetik, így szóla: „Miért volna ő nagyobb mint én, ha nem igazságosb és mértékletesb nálamnál.“ Helyesen ítelt, mert az mondatik igazán nagynak, ki másokat erényei által felülhalad.

Anacharsis mondá: „A szülő venyigének három-

le fűrtje terem; egyik a gyönyör, második a részegség, harmadik pedig a kellemetlenség. Mértékletes használata kellemes, bővebb élvezete kábultság, a mértéknek pedig tuhágása, czivakodások és betegségek szülőhelye.“ A latin közmondás is azt tartja: „Prima cratera pertinet ad sitim, secunda ad voluptatem, tertia ad ebrietatem, quarta ad insaniam.“

A oroszlan évek mulva is visszaemlékeznek jötevőjére, de az öt megsebesítőt nem feledve, bármely nagy sokaság között felismeri s ha lehetséges szét is tépi. Innen a régiek bosszu jelképét egy nyíllal megsebzett oroszlant tüntettek fel.

Hómer, a költők fejedelme az ébrenlét dicsőítése végett az istenek gyűléseit mindig virradatra teszi. — Hesiodus a hajnal minden tudományos munkálkodásra legalkalmasabbnak mondja. Plato az ifuságot mihelyt virrad, minden munkához szoktatandónak véleményezte. — Aristoteles „economicus“ című könyvében, a korai foglalkozást dicséri. Cleanthes és Aristophanes éji lámpái méltán említettek. — Cicero magasztalja a bánkodó Demosthenest, ha valaki által a korai munkában megelőztetett volna, — maga pedig Tullus az erdők magányát s a hajnal csendjét, kellemét többször fölemlíti.

Körödy Endre.

KISEBB KÖZLEMÉNYEK.

— **HETI KÖRSZEMLE.** Itthon. A főrendek a hármass állandó bizottság javaslata szerinti kompromissum, részletes tárgyalás a apján átatanosságban e fogadák. **Deseffy Aurel** javaslata, mely azt intendálja, hogy a kormányjavaslat u asittassék vissza a képviselőházhoz, s csak oly javaslat vétessek komoly tárgyalás alá, — mely a történelmi jogokat jobban respectálja: a főrendiek impozans üléseiben nem kevés pártolóra talált. — **A képviselőház** ünneputáni szombaton fogja első ülését tartani. — Főmagassága Simor János hazánk herceg-primása, a Szent-István-társulat elnöki megnyitó beszédeben éles elméjének szakavatott eloquentiával, a vadai meggyőződés hangján kimutatta, nemcsak hazánk, hanem ha tanulni akar, az egész ker. világnak, hogy a munkás-kérdés, mely igen sok helyt egyrésztől a sok tekintélyt nem ismerő reből, s másrésztől az emberitársakat sanyargató dó yfösség miatt, már nagyon is acsujai egü lett: csakis választékos és a apon lehet megoldani. Nevezé es e hata mas szózatban az, hogy szónok az ellen-ségeke. saját fegyverükkel veri meg, mennyiben az ellen **„sentenciával“** bizonyít.

— **Róma.** A világírhírű tudós Hergenrother bibornok o eminenciája, magasröpi beszéde: nyitotta meg e hó 10-án az o szen sege által áított pa eografiai inézetet; az intézet programját Carini tanár fejette ki. — Va amin iseni: ugy az egész olasz félsziget i egye emeken, keményen mozoga a aian ifjuság; „abasso-i kiált az o.asz kormányra, s szövetkezik a forada márokkal!! Há: ez nem providentia?!

— **Belgium.** A közsén-munkások strickeja miatt kárba ment munkabér 18 millió frankra becsültetik; a socialistak roppantul dühöngenek, közelebről is egy munelet szétrobbantottak.

— **Franciaország.** Guibert Párisi bib-érsek, pásztorlevelében megdicserte azon hitbuzgó hieveit, kik nabár áldozattal járt is, de mégis kivették gyermekeiket a kormány által felállított mételeyző iskolák erkölcsölő légköréből.

— **Délamerika.** Argentina fővárosa Buenos-Ayresban „Katholikus Unio“ cím alatt a legelőkelőbb katolikusk utánzásra méltó szövetkezetet alapítottak, melynek nemes célja az: hogy a rakonczátlanokdó szabadköművéség minél inkább sarokba szoritassék.

— **Vidéki tudósítás.** Magyar-Igen, 1885. márczius 22. Főútszteleldő Szerkesztő Ur! Bátor lesznek en-

gedelmével becses lapjában egy — ránk katolikuskokra nézve — örvendetes eseményt megörökíteni, mely a fennírt napon nálunk végbe ment. E napon nemcsak saját hiveink voltak aránylag szép számmal jelen, de még az ev. ref. vallásukból is többeket templomunkba vontott e nem mindennapi esemény. Tekintve hiveink csekély számát, nemcsak Feketevasárnapnak nem mondhatjuk a böjt ötödik vasárnapját, hanem jogosan számíthatjuk szebb napjaink közé, mert e napon hiveink száma szaporodott két felnőttaggal. Ugyanis ifjabb Szabó József 23 éves fiatal iparos és öcsöce Szabó János 18 éves iparos ev. ref. vallásu egyének régi óhajuknak eleget tendő, meggyőződésüket követve, — miután a törvények értelmében magukat tanuk jelenlétében a helybeli ev. ref. lelkészi hivatalnál jelentették; és a r. kath. lelkész ur által szit hitünk czikkelyeiben kellőképen oktatva lettek s a penitentiartás szentiségében részestültek: a sztmise alatt az evangélium után a r. k. anyaszentegyház keblébe tértek, letették az ünnepélyes hitvallást szintén tanuk jelenlétében. E szit ténykedés után a helybeli ptebános Sántha János ur a következő alkalmi beszédet intézte az áltért ifjakhoz! „Kedves ifjak! Midőnt titeket ma, ezen ünnepélyes hitvallás letétele, s azt megelőzőleg a keresztény hitigazságok megtanulása után a katolikus egyház keblébe átvettetek, erősen hiszem, hogy ti ezen fontos lépést nem elhamarkodva, nem földi érdekből, hanem komoly megfontolással után tettétek, és állottatok azon zászló alá, melyre írva van: **„e jelben győzni fogsz.“**

A mai nap reátok nézve a legszebb és emlékezetesebb nap, mely nem csak titeket, hanem mindnyájunkat örömmel tölt el, hisz mit olvasunk az írásban: „nagyobb öröm lesz a menyben egy megtérő bűnös, mint 99 igaz felett!“ — Ti azon egyháznak lettetek tagjaivá, melyet Jézus szit vére árán a Golgotán szerzett, s a mely nem emberi tekintélyen, hanem is eni igazságokon alapszik; azon egyháznak, mely nem erőszak, hanem a béke malasztja által terjesztetik; azon egyháznak, mely nincs alávetve a világ változása- és újításainak, hanem 19 száz év óta változatlan áll a világ háborgásai közt; azon egyháznak, melynek hitét szit István és László, Nagy Lajos és Mátyás nagy királyaink vallották; azon egyháznak mely a társadalmat hitrendszerével megmeseit, a rabslolgának leszedte lábairól a rablánczokat, felemelte a leigázott nőnem, megfejtette az emberiség életrendeltetését és meggyógyította sebeit; azon egyháznak, mely megtanította a népet a föld barázdaiba kincseket, a tudomány s művészet csarnokaiban élvezeteket keresni, dusabbakat azoknál, melyek fegyver által szereztek. Az egyház szája lehetetlőtől eltűnt az ember képéről a régi átok bélyege, ridég szive megmesebült és a természet pusztá fiának arculatán hajnalokt ragyogott fel az Isten képe és hasonlatossága. A mit a hajdanok legnagyobb bölcsői óriási eszközkel nem tudtak megfejtetni, azt ezen egyház felderítette hittanával, malasztjával, törvényeivel. — Embert emberrel, családot családdal, népet néppel, a szabadság egyenlőség, testvériség szeretet lánczával összekötötte.

A mi jó van a társadalomban, az az egyház veteményének sarjadéka, a kereszténység gyümölcse. Igen, azon egyháznak lettetek tagjai, mely szenvedéseinkben vigasztal, elménk homályát szétoszlatja, a szenvedélyek rohamát fékezi, seibeinket gyógyítja, a halált megrontja, az életet és feltámadást részünkre biztosítja.

Midőnt Stollberg gróf ez előtt ugy 60 évvel a kath. egyház keblébe tért, ebbeli lépését a világ előtt igazolta nagytudomány munkájával. Halála óráján is áldotta a boldog percet, melyen először borult az egyház keblére, és a körülálló gyermekeinek atyai áldásával a kath. hit iránti hűségét és buzgóságát hagyván atyai szerelmének szent erekyélül, arra kérte gyermekeit, hogy sarkövére az irás e szent szavait tétessék: „Ugy szeretettelsten e világot, hogy egyetlen fiát adná érte, hogy minden, a ki hiszen, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.“

Kedves ifjak! Az Isten végtelen irgalma és szeretete az, mely titeket is e lépésre vezetett. Hisz ő kegyes és hoszszatűrő, nem akarja a bűnösnek halálát, hanem hogy megtérjen és éljen.

Itt álltok az Ur szent óltára előtt égő gyertyával kezetekben, tanuk kíséretében. A tanuk annak bizonságával vannak itten, hogy ti távol minden idegen befolyás, édesgetés vagy nverességvágtyól, önként, minden erőltetés nélkül tettétek ezen lépést; és hogy mindvégig hivei kívántok lenni azon egyháznak, melyben titeket az Ur kegyelme hitt.

Az égő gyertya kezeitekben jelképe a három isteni erénynek, a hit-remény- és szeretetnek. Az égő gyertyának hármas tulajdonsága van. 1-ör világít. Ez jelenti a hitet, melynek fényénél az élet sötét és tekervényes utain a hátralevő vándor-pályátbe kell futni; és egyszersmint emlékezett azon kötelességre, hogy — az apostol szerint — a hit jó cselekedetek nélkül holt, az az, hogy a hit, ha érényes keresztény étellel nem párosul, magában senkit sem üdvözít.

2-or, a gyertya lángja fölfelé tör. Jelenti ez a remény, vagyis, hogy az ember fölfelé törekedjék, az égietek keresse; az élet hullámozó tengerén az égietekbe helyezze reménye horgonyát.

3-ik tulajdonsága a gyergvának az, hogy melegít. Jelképezi ez a szeretetet, mely Kristus valódi egyházának alapja, mely az egész világot átkarolja, és a mely a teremő Is'enben öszpon-osul.

Ezen isteni erények gyakorlata legyen főkötelességek. Hidjétek a Krisztus által tanított, és egyháza által hirdett igazságokat, mert ezek nélkül nem üdvözülhetni. Az é: bármily körülményei közt, jó és balsorsban egyaránt Istenben reméljétek és biztatok, mert aki ő benne bíz, meg nem csa ódik. Szeressétek Istent, szíve:ek egész me egészé, hisz ő tőle jön minden á dás. Ő benne élünk, mozgunk és vagyunk. Szeressétek embertársaitokat, ép úgy mint magatokat, nemzetiség és vallás külömbség nélkül! Ezen lépések a más valláson levő vérronakaitok iránti szeretet parancsán mitem változ at!

Legyete:ek ezen egyháznak hü, engedelmes, buzgó és alázatos fia, a magyar hazának pedig szorgalmas és munkás polgárai! Ne kövessétek azokat, kik névleg katolikuskok, de tényeikben pogányok!

Szóval, tartásátok meg Istennek és egyházának parancsait, mert csak ez biztosítja részetekre e földön a sziv nyugalmá, ott fenn pedig az örök boldogságot Amen.

Ezután a szent mise folytatott s az uj hívők a ke-lő időben a dozak. Mindnyájunk szívet öröm tö té e látva az ifjak arczonásán a boldog megelegetés és megnyugvás jeleit, melyet azon tudat varzsolat oda, hogy ők már vágyukat elérték az az katolikuskok.

En pedig azon jámbor ohajtással zárom be tudósítástomat vajha ez ifjak példája másokat is hasonló cselekedetre buzdíra!

Nagy Antal, r. k. kánor-tanító.

— **Vidéki levél.** Főtitiztelendő Szerkesztő ur! A kaáli parochia hivei (jelenleg 650 lélek) hét egymástól távol fekvő községbe vannak szétszórva, és emiatt, a legjobb törekvém mellett sem lehet a hitélet terén olyan eredményt felmutatni, mint ott, hol a hivek egy községben vannak. — A körülményekhez képest, az anyae gyházon kívül még három filialis egyházban tartatik a lélekész által vasárnaponként felváltva isteni tisztelet, de azért még sem lehet annyit tenni, a mennyi a hivek lelki táplálására mindenkép kielégítő volna. — Látván az itteni helyzetet, — főczélul tűztem ki Isten segedelme folytán nép-könyvtárokat létesíteni, melyek lennének a hiveknek kedvelt tanítóit. — Hála Istennek, a nemes ügybarátok jóságá folytán czélt értem! Részemről ugyan szerény anyagi helyzetemnél fogva igen kis mértékben tudtam az ügyben szolgálatot tenni, hanem találkoztak nemes szívu jótévők, kik azen ügynek kegyes pártfogói

lettek, kik iránt hálás köszönetemet kifejezni kedves kötelességemnek ismerem. A népkönyvtár javára részint a mult, — részint a jelen évben tett kegyes adományok a következők.

a) Magyarhonban :

A Szent István-Társulat 15. drb. könyvet, Dr. Nozáll János felsz. püspök ur ő méltósága nagybecsu műveiből 21. drb. könyvet, Ft. Luga László ur az „Egri Népújság“ jeles szerkesztője, becses lapját a folyó évre 4 hitközség részére 4 példányban küldi 8 frt helyett 4 frtért, a kegyes adomány 4 frt.

b) Erdélyben :

Lőnhart püspök ur ő nagyméltósága 10 frt. A püspöki iroda 46 drb. könyvet, nsgos dr. Barts Ferencz nagyprépost ur 5 frt. nsgs. Andrási István kanonok ur 1 frt és 3 drb. könyv. nsgs. Beke Antal kanonok ur 2 frt nsgs Nagy Imre k. ur 2 frt. b. e. nsgs Kardos Ignác kanonok ur 2 frt. nsgos Kolosi Antal k. ur 1 frt. Tekintetes Straubert Odón gym. tanár ur sziveskedett 10 frt. értékű könyvadományt, a postaköltséget is fizetve, küldeni, összesen 50 drb. kv. Ft Szabó István gym. tanár ur népszerű kiadványaiából 200 drb. Ft. dr. Tódor József lapszerkesztő ur 3 drb. könyv. Ft. dr. Szuchy Béla theologiai tanár ur 1 frt és 2 drb. könyv. Ft. dr. Sándorffy Nándor lyceumi tanár ur 1 frt. Ft. Takó János lelkiigazgató ur 3 drb. könyv. tks. Nyicsky Antal ur 6 drb. kv. nsgs. Apor György kaáli birtokos ur 7 darab. kv. nt. Antal József hosszuszazói plebános ur 7 drb. könyv. Ft. Bessenyei József gym. tanár ur M. Vásárhelytől 5 drb. kv. nt. Markaly Antal káplán ur 5 drb. kv. Ft. Fülöp Alajos nyug. plebános ur N-Ernye 5 drb. kv. Nt, Fejér Endre r. kath. lelkész ur N-Ernye 3 drb. kv. — Az öszszegyült könyv adományokból egyrészt az iskola-könyvtár számára lett kiválasztva, a többi a hivek számához mérten hétfelé osztatott. — Minden egyes hitközség részére eső könyveket átadtam. Mindenik hit-községben indítványom folytán közmegegyezéssel ellett határozva, hogy minden család részéről a könyvtár gyarapítására évenkénti 20 kr. illetmény, Mindszentek napjáig a könyvtárnoknak befizetessék, — és így a begyült pénzzel a lelkész, esetleg tanító évenként (november hóban) könyveket hozat, — a mi a hitélet ápolásának és a közművelődésnek idővel nem megvetendő eszköze lesz. — Az igaz, hogy a köznép a fizetéstől irtonzni szokott, de mégis hála Istennek, azt tapasztaltam, hogy ha egyes jó könyvek a nép által előbb olvastatnak, — s ezután azok pártolására hivatik fel, akkor készséggel kíván az ügy érdekében tehetségehez mért áldozatot hozni.

A begyült 25 frt pénzádományból 7 frtital lapok hozattak, a megmaradt pénz részint a nép és iskola-könyvtár, részint a tanítók részére szükséges vezér-könyvek beszerzésére fordítatott. — Jelen évben a hitközségek részére a következő lapok járnak. Kaálba püspök ur ő excellentiája kegyességéből „Jézus szentséges szívének hírnöke“ előfizetés utján Székes és Vadad részére ugyan ezen folyóirat jár. — M.-Jára, Iszló, Erdő Csinád, Kis Ilye részére az „Egri Nép-újság“ jön. — A könyvek és lapok iránti érdeklődés a hivek részéről szépen nyilvánul.

A népek igazi barátjai a kegyes adományozók, nemes szívu tettükért fogadják legforróbb hála köszönetünket! Hón okajtom, hogy a nép szívéből jövő: „Isten ízesse“ eszközöljön a kegyes jótévők részére gazdag jutalmat, itt a földön és az égben! Kaál 1885. márczius 17.

Máthé József,
r. kath. lelkész.

— **Vidéki levél.** Kis templomunk, mely 1883-ik évben a vallásalapból nyert segély folytán romjaiból kiemeltetett, s mely mint a kevés számú hiveket lelki örömmel, élvezettel a többféle felekezettől álló községet pedig kies fekvésénél fogva kedves kilátással örövendeztet: templomi öltözékek s egyéb felszereléseket illetőleg nagyon szegényesen van ellátva; azonban hála a minden jó adományok urának, e tekintetben is örövendetes haladás mutat-

kozik. — Ugyan is tkts. Popovics Mihályné szül. Székely Rebekaurasszony egy csinosan feldiszipított predikáló inget és egy meglévő ingre fekete selyem- szalagot volt szíves ajándékozni. — Ugyan nevezett nő helybeli megyebíróné szül. Elekes Erzsébet asszonynyal az oklándi kath. hívek közt gyűjtést eszközöltek egy pár miniszter szoknya és hozzátartozói felszerelésére, e czélra adakoztak tkts. Széplaki György 50 kr. t. Feisztel Károly 20 kr., Pakot L. 30 kr, t. Lakatos József 1 frt., t. Flórián Kristóf 1 frt., t. Schulcz József 50 kr. Kovács György csendőr-örvezető 50 kr. Bors Adám 20 kr. t. Sándor Albert alj. bír. ur 1 frt 50 kr. Pénzügyőri szakasz 40 krt. t. Havas Jakab orvos ur 50 krt. t. Lőrinczi Károly ur 50 kr. Molnár Endre 30 krt. összesen 7 frt 40 krt.

Továbbá Pakot László a karácsoni szt. ünnepekre 4 drb. nagy szál gyertyát adott, jelenleg pedig tkts. Gidófalvi Zsigmondné szül. Borbély Teréz és Székely Rebeka ur asszonyok egy pár vallásos asszony segítsége mellett egy csinosan összeállított oltárlépeső takaró telyes bevezetésén fáradoznak, hogy a közelgő husvétii szent ünnepekre Isten egyházának ezzel is kedveskedhessenek, ugyan Borbély Teréz ur asszony még 2 szép gyertyatartót is ajándékozott az oltárra. Midőn a nemes szívűségnek e jelen mostoha viszonyok és a vallásosságot erőszakkal kiirtani törekvő 19-ik század mozgalmai közt, — ily szép, az Isten dicsőségére s egyháza díszére felajánlott ajándékaikat nyílvanosságra hozom, magam és szegény híveim nevében fogadják hálás köszönetemet, s kegyes adományaikért viszonvásul adunk, mi tőlem s neveimtől kitelhet: „Isten fizesse meg.“ Hom.-karácsonfalva 1885 márc. 16. Opra L. rk. lelkész.

IRODALOM.

— Megjelent: **„Tájékoztató és Egyházművészeti Lap“** Szerkesztik és kiadják Füssy Tamás Dr. Czobor Béla Budapesten. 1885-ik folyam III. szám. Tartalma: I. Tájékoztató. A kath. egyházaink képviselete a magyar törvényhozásban. — Olaszország pénzügyi és anyagi helyzete. — Változatos töredékek Brazília egyháztörténelméből. — Irodalmi Szemle. — Egyházipolitikai átekintés. — II. Egyházművészeti lap. Ipolyi Arnold elnöki beszéde. — Régi templomi énekeink. — Adatok az arany és ezüst tárgyak elkészítéséhez II. József császár idejében. — Rövid közlemények. A lelkészkedő papság köréből. — Vegyesek. — Honjegyek.

— **„Havi közlöny“** az elméleti és gyakorlati lelképásztárság köréből. Szerkeszti: Takodi Odön. Kiadja a csanádegyházmegyei nyomda Temesvárt. XIII. évf. 3. tüzet. — Tartalma: A keresztuti ájtatóságról. — A telodozás megadásáról vagy elhalasztásáról, stb. — Vegyesek. — Irodalom. — Személyzeti hírek. — Tárca, — Ara: egész évre 4 frt, félévre 2 frt.

— **„Magyar lap“**. Az országgyűlési antiszemita-párt közlönye. Politikai, közgazdasági és társadalmi napilap. Szerkeszti. Szalai Károly. Kiadja Onody Géza Budapesten I. évf. — Ara egész évre 14 frt. félévre 7 frt, negyedévre 3 frt 50 kr. egy hóra 1 frt 20 kr.

— **„Magyar háziasszony“** Háztartartási, gazdasági és szépirodalmi hetilap. Szerkeszti Andrea, kiadja Dr. Murányi Armin Bpsten IV. évf. 12 szám. Tartalma változatos. Ara egész évre 6 frt, félévre 3 frt negyedévre 1 frt 50 kr.

— Vettük a **„Gondülő“** 27 számát a következő változatos tartalommal: „Az új főispán“ regény, Tolnai Lajostól: I. „Noemi“ költemény Kiss Józsetttől: Balassa Bálint, írta Szana Tamás: „A végzet“ regény Margitay Dezsőtől: „Ki tette?“ beszély, írta Kazár Emil, vége: „Szé-

kely támad. székely bánja“ történeti regény P. Szathmáry Károlytól II. „A végzetes levél“, humoresk. „A gránátköves asszony“ Marit E. legújabb regénye. fordította Mártonffy. A magyar gazdasszony, vegyesek, talányok talányfejtők és szerkesztői posta. A minden vasárnap megjelenő „Gondülő“ előfizetési ára: negyedévre 1 frt 50 kr. Az előfizetési pénzek Székely Aladár kiadótulajdonoshoz küldendők: Budapesten, VII. dobutca 14. Figyelmeztetjük olvasóinkat e kitünő lapra, mely ápril elsején a harmadik évnegyedbe lép. A kiadó mindenkinék szolgál mutatószámokkal ingyen és bérmentve, ki e végre hozzá fordul.

— Előfizetési: Felhívás. **Nevezetes férfiak kisdede- és gyermekkorából** czim alatt egy 5—6 ivre terjedő munkát szándékozom kiadni, melyben 54 érdekesebbnél érdekesebb adatot közlök és a külföld nevezetesebb művészeinek, költőinek, tudósainak stb. életéből. Ezen adatokat azon tényezőkhöz szerint csoportosítom, melyek azoknak fejlődésére elhatározó befolyást gyakoroltak. Ezen adatok alapján adom e azon módokat, melyek szerint a kisdedekei és gyermeket a csatában nevéni kell. Az előfizetési ár csinosan kiállított fűzött példányra 1 frt, összes a munka megjelenésének napjáig, f. évi ápril 15. kizárólag a utrothoz, (Sz.-Fejérvár, Széchényi-utca 42) leggyorsabb postau alvánnyal e ő egészen beküldendő A munka keresztké és a art bérmentve küldetük meg Sz.-Fejérvár, 1885. márc. 5 Peszter József, tanító.

A NAPI ESEMÉNYEK KÖRÉBŐL.

— Püspök urunk ő nagyméltósága a fővárosból, hová a főrendiházi tárgyalásokon való megjelenés végett rándult vala föl f. hó 27-én a déli vonattal székhelyére szerencsésen visszaérkezett.

— **A Szen-István-Társulat** az idei közgyűlését a bölcs határozatok és intézkedéseken kívül kiválólag a bibornok- herczegprimás ő Eminentiajának elnöki megnyitott beszéde tette igen nevezetessé, mely korunk egyik legégetőbb bajával: a munkáskérdéssel foglalkozik. Lapunk főhelyén reflex alunk a nagy felünési kelent beszédre.

— **A kath. olvasóközösséghez.** Hogy az ima-szándékok a „Legszentebb Rózsafüzér királynéja“ cz. fo yó-irat 1-ső számában, mely 8000 példányban fog szét-küldetni, közöhetők legyenek, kérem azokat ápril 8-dikáig bezárólag postára tenni. Nemcsak az előfizetési pénzeket (ez évre 1 forint.) hanem az ismertetett végett beküldendő Mária-műveket is, hogy az utólagosan íze endő nagy postaköltségektől meglegyek kimélve; csakis e czimre kérem: P. Ange icusnak Mariastern posta Alt-Gradiska Slavonia. csak egyszerű levelek czimezendők Banjalukára. P. Angelicus.

Christóf Ferencz-féle

szobapadozat-fény-

máz lak

szagtalan és gyorsan szárad

Praktikus sajátágánál fogva és egyszerű kezelésmódja miatt igen alkalmas a szobapadozatok befestésére és lakirozására. Mindenki maga kezelheti. 2—6.

Próbák és használati utasítást nyerni Christoph Ferencz raktáraiban Berlinben és Prágában.

Vidéki raktára: Gyulahehévart, Id. Misselbacher J. B. nél.

Kiadja: Az erdélyi rom. kath. irodalmi társulat. Felelős szerkesztő: Dr. TÓDOR JÓZSEF
Szerkesztőtársak: Dr. CSERNI BÉLA, Dr. SZUCHY BÉLA, STRAUBERT ÖDÖN. Dr. VERESS FERENCZ.

Nyomatott a püsp. lycz nyomd. gyorsajtóján Gyulafehérvrt.